

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Spes & Fiducia, Cuius Iudicisqve Dei, Erga Homines In Hac
Vita Existentes, Firmata**

Stengel, Georg

[S.l.], 1645

Capvt. II. Aliunde relictorum Deo maiorem cura[m] esse, etiam noui Testamenti exemplis, hoc est, ex Incarnationis, Passionis & missionis S. Spiritus mysterio, ostenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49823](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49823)

24 *Cap. II. Desertis succurrere Deum*

Esther
4. 14.

filium illi Mardocheus ante oculos posuit, ut eam moueret, ad causam populi sui, apud regem, agendam. *Et quis nouit, utrum idcirco ad regnū veneris, aiebat, ut in tali tempore parareris? Talis spes nostra est & Maria, super omnes choros Angelorum exaltata, ut, in tali tempore tribulationis, tanquam mediatrix nostra, pararetur; per quam, cū iam actum esset de nobis, Christum primariam spem nostram accepimus. De quo beneficio itidem est aliquid à nobis memorandum. Nam omnia veteris Testamenti, in hoc argumentum, exempla afferre, immensum esset opus.*

CAPVT II.

Aliunde Relictorum Deo maiorem curam esse, etiam noui Testamenti exemplis, hoc est, ex Incarnationis, Passionis, & missionis S. Spiritus mysterio ostenditur.

§. I.

Status hominis, in iustitia originali, existentis.

Cyrus potentissimus, & quondam nobilissimus Persarum rex, præstans ingenio atq; imperij gloria,
cum

eum Persæ , vt refert Plutarchus , cupere-
rent , pro suâ montanâ & asperâ , pla-
nam & mollem regionem occupare , non
permisit , quòd diceret : *Vt plantarum se-
mina, sic hominum vitas regionibus similes
fieri.* Ita mihi videtur etiam diuina sa-
pientia iudicasse : iudicauit enim præstare ,
vt non omnia sint in mundo plana ; & adeò
censuit , melius esse de malis bona elicere ,
quàm mala , in Mundo , non permittere .
Inter summa autem mala est peccatū , fons &
radix omnis mali. Ante Mundi creationem ,
homo , æternū retro , nihil erat . Ex eo
nihilò , velut è tenebris in lucem , ita in suam
naturam & vitam productus est , forma , spe-
cie , proprietatibus , & omnibus ornamentis
naturalibus dotatus . Inter quas dotes , cum
& ratio esset atque intellectus , quibus ad si-
militudinem & imaginem Dei accessit , sta-
tuit eum diuina bonitas sibi etiam similio-
rem reddere , & ad statum supernaturalem
extollere . Quare naturæ illius gratiam , ve-
lut auro gemmam , superaddidit , vt eum ad
altiorem ordinem , statumq̃ , diuinum eleua-
ret ; in quo naturalibus donis instructo eti-
am bona diuina communicarentur . Itaque ,
præter infusam naturalium rerum cognitio-
nem,

nem, etiam fide illum diuina ornauit, qua Deum, tanquam finem quoque supernaturalem supremamq; beatitudinem suam obiectiuam, cognosceret: spe eum instruxit, vt ex Elysijs illis campis, & amabili, sed terreno Paradiso, ad maiora cœlestiaq; gaudia, meliore flamma incensus, anhelaret: charitate diuinâ inflammauit, vt cor illius, fidei ignis vi, sursum ferretur: iustitia originali decorauit, vt omnes illicitos motus haberet in potestate, denique, ne vllum decus deesset, nulla illi virtus defuit. His tantis auxilijs firmatus æternam vitam, planissima via, erat aditurus, si voluisset.

§. II.

Cur homini libertas arbitrii à Conditorē data?

Quia verò nihil coactum est gloriosum, libertas arbitrij est illi relicta. In æquilibrio positus, quò libuit, potuit se se sponte inclinare. Hinc vel laus, vel vituperatio omnis. Arbitrio vtenti vel præmium, vel pœna decernitur. *Qui probatus est in illo, & perfectus est, erit illi gloria æterna: qui potuit transgredi, & non est transgressus: facere mala, & non fecit: ideò stabilita sunt bona illius in Domino, ideò bona promissa semper duratura.* Hac

de

*Eccli. 31.
10.*

de caussa Deus ab initio constituit hominem, & Eccli. 15.
reliquit illū, in manu consilij sui. Adiecit man- 14.
data & praecepta sua: si volueris, inquiring, man-
data seruare, conseruabunt te, & in perpetuum
fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam &
ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam.
Ante hominem vita & mors: bonum, & ma-
lum: quod placuerit ei, dabitur illi; quoniam
multa sapientia Dei, & fortis in potentia, vi-
dens omnes sine intermissione. Igitur arbitrij
libertas homini à Conditore est data, non
solūm, vt etiam hac imaginem & similitu-
dinem Dei prae se ferret; sed etiam, vt prae-
clarior esset gloria, quam mereretur, & non
coactis laboribus partam acciperet. Bestias,
etiam si fudent, & plus, quàm vlli homines,
laborent, nemo censet honore dignas; ca-
rent enim libertate, qua laudem honorē-
ue mereantur. Quapropter multa sapientia
Dei fuit, in homine creando, quem tantum
non fecisset, si liberum non fecisset; etiam si
fecisset sempiternae beatitudinis capacem.
Posuisset enim eum in caelo, sine suo merito,
&, sine spontaneae seruitutis gloria, fecisset
gloriosum; sicut si truncus, qui pedibus ire
non potest, alienis manibus, in regio pala-
tio collocaretur; quem nemo laudat, quod
eō se ipsum promōrit. §. III.

§. III.

In quanta homo mala, per peccatum, lapsus sit?

*Pfal. 108.
29.*

Hunc ergo talem tantumque hominem, diaboli inuidia atque fallacia euertit, & per peccatum, è supernaturali statu, in exitium præcipitauit. Hoc enim casu, in quantum malum non deuenit? Amisit diuinam charitatem; perdidit cœlestem gratiam; iustitiam originalem exiit; induit maledictionem & animi & corporis, *sicut diploidem*: omnium virtutum (excepta fide & spe, vt resipiscere posset) fecit iacturam: deniq; æternæ salutis naufragium passus in Oceanū cecidit omnium calamitatum. Vnde & singularis illa Dei protectio directioq; illi subtracta est: & appetitus capit recalcitrare, frænóque rationis excusso, tanta fuit ad malum procliuitas, vt iam nihil propemodum, nisi peccare posset; tanta vis & lubido cupiditatis ad delinquendum, vt à nullo, nisi solo Deo, posset sisti & coërceri; tanta imbecillitas ad ipsas etiam naturæ leges obseruandas, vt, sine cœlesti auxilio gratis suppeditato, obseruare eas non posset. Itaq; & iure cœlestis gloriæ exciderat, & naturam suam ita debilitauerat, vt illa sibi relicta, instar plumbi, sup-
opte

opte pondere & impetu, deorsum caderet, & de peccato in peccatum lapsa, profundior rem semper Infernum, atrocioraque supplicia æterna commereretur. Sic homo creatus, vt, in cœlo, beatus & Deo fruens regnaret, peccati seruus, cacodæmonis mancipium, & Auernalium flammaram futurum pabulum factus, nonne in profundum venit? nonne lapsus est in ipsum pelagus miseriarum? nonne dicere potuit? *Veni in altum*, Psal. 68.
tempestas demersit me: Ex nihilo conditus, Psal. 72.
ad nihilum redactus sum. 22.

§. IV.

Solus Deus hominem à peccato liberare potuit. Et cur?

Quis eum inde potuit eripere? Ionam, Ion. 2, 2;
cum in mare proiectus esset, & iam in ventre piscis tribus diebus, & noctibus, densam noctem pateretur & atrum carcerem; nemo potuit liberare, nisi ille ipse, qui ventum & mare, & procellas concitavit. Sic neq; hominem, peccato, in tanta mala, se iacentem, quisquam alius retrahere potuisset, nisi qui hominem hæc mala meritum, ijs, velut supplicij tempestate, inuoluit; vt illum idem, qui fecerat, reficeret; & qui creârat ex nihilo, recrearet. Magna opera magnos exigunt magi-

magistros; & extremi morbi extremis indigent medicinis. Igitur, ob protoplasti nostri delictum, malum hominis tam atrox, tamque inolitum fuit, ut à nulla, nisi diuina manu, posset eradicari. Quæ enim persona, nisi diuina, hominem, in diuinum ac supernaturalem statum, reposuisset? Nomina quidquid naturale est, infra est. Iacebat homo, lethaliter ictus seipsum erigere non poterat. Sed neq; Angelus poterat, cuius non est gratiam diuinam, hoc est, spiritualem animæ vitam infundere. Undique ergo erat homo destitutus: seipsum iuuare non poterat Deo mortuus; neque ab alio aut homine, aut Angelo, multo que minus à bestia poterat iuari. Solus supererat Deus, solus iuuat Deus, cuius misericordiæ non est numerus, & bonitatis infinitus est thesaurus. Is ergo, cum alia remedia omnia deessent, intimis misericordiæ visceribus commotus, humano generi succurrit. Quod etsi solus potuit, multis tamen modis potuisset. Sed quia nullus fuit conuenientior, aut nobis utilior modus, quam ut, pro præteritis hominū peccatis, æquiualens iustitiæ diuinæ satisfactio fieret, & pro futuris, remediū perenne compararetur; Deus ipse de cælo descendit, ut saluaretur

S. Thom.
3. p. q. 2.
a. 2.

lunione

laam faceret, quod perierat. Nulla enim pu-
ra creatura, nullus homo, aut Angelus, qui
non idem esset Deus, potuisset satisfactio-
nem tantæ offensæ æquivalentem præstare,
cum tanta sit vnius mortiferi peccati mali-
tia, & in infinitam Numinis maiestatem in-
iuria, vt omnibus omnium & hominum &
Angelorum fidei, misericordiæ, charitatis,
aut pœnitentiæ operibus, omnibus religio-
nis actibus, omnibus orationibus, omnibus
sacrificijs, ad iustam æqualitatem, non pos-
sit compensari. *Non dabit Deo placationem
suam (homo) & pretium Redemptionis animæ
sue;* inquit Dauid. In quæ verba S. Basilis ita
scribit: *Neg. igitur fratrem quare in redem-
tionem; sed Deum, qui excedit naturam tuam.
Neg. hominem nudum; sed hominẽ Deum IE-
SVM Christum, qui etiam solus placationem
dare potest, pro omnibus nobis.* Et Athanasi-
us: *Cuius, inquit, opera, ad recuperandam i-
stam gratiam, requirebatur, nisi solius Verbi?
Eius etiam fuit, id quod corruptibile erat, iterũ
ad incorruptibilitatem reducere, & pro omni-
bus, id, quod æquum, rationiq; consentaneum
erat, Patri præstare.* Denique S. Leo ait: *Ta-
lis Natiuitas decuit Dei virtutem & Dei sapi-
entiam Christum, qua nobis & humilitate con-*
grua

S. Bon-
uent. 3.
sent. diff.
20. art. 30

Psal. 48:
8.
S. Basil.
in Psal. 48

S. Atha-
nas. l. de
Incarn.

S. Leo
serm. 1.
de Natiuitate

grueret, & diuinitate præcelleret. Nisi enim esset Deus, non adferret remedium; (quia non adferret pro iniuria Deo illata aliud equiualens, neque constitueret perennem & inexhaustum reconciliationis fontem, quo peccata, in quæ quotidie incidimus, delerentur) nisi esset homo verus, non præberet exemplum: non haberet meritum, non offerret satisfactionem.

§. V.

Admirandum Dei, pro hominibus tam sceleratis, humanam naturam suscipientis consilium.

Quoniam ergo extinguendæ iræ diuinæ atque æterni ignis euadendi, recuperandiq; iuris ad cœlestem hæreditatem nullum, neq; in terris, neque in cœlo, neque apud homines, neque apud Angelos, neque apud vllam aliam creaturam remedium inueniebatur; atq; ita vel diuinæ iustitiæ fatisdari non potuisset, vel homo æternùm debuisset perire; fecit Deus immensum & infinita sua misericordia dignum opus, opus omnibus seculis inauditum, omnibus gentibus admirandum, ipsi cœlo obstupescendum, ipsis Angelis ineffabile & incomprehensibile, cū illud nunquam satis laudatum, nunquam satis perpen-

pensum Incarnationis consilium excogitavit, & Christum, sapientiam increatam, per quam creata sunt omnia, proposuit propitiationem, per fidem, in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, propter remissionem praecedentium delictorum, in sustentatione Dei. Qui cum eum Mundus odisset, & partim, ob primi hominis peccatum, partim, ob aliorum hominum innumerabilia fornicationum, adulteriorum, incestuum, Sodomiarum; furto- rum, rapinarum; caedum, homicidiorum, parricidiorum, idololatriarum, veneficiorum aliarumque detestandarum abominationum crimina, non iam Mundus, sed planè immundus dicere illud Mimi, apud Gellium, posset: *Similis sepulchris nil nisi nomen retineo,* atque vicissim Dei odio, immo Orco, dignissimus esset; tamè & tunc *Sic dilexit Mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam aeternam.* Quis fur patibulo adiudicatus à rege auderet petere filium regium, suo loco, in furcam agendum? *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, pro nobis, in infami ligno, suspendendum.* Explicari satis non potest hæc bonitas: excedit omnem humanæ cogitationis

Rom. 3.

25.

Ioan. 3.

16.

C

men=

Rom. 5.8. mensuram. Miris igitur modis commendat Deus charitatem suam in nobis: quoniam, cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira, per ipsum. Si enim, cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo, per mortem Filij eius: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Vix legimus, aliquem Dominum, pro seruo, mortuum, sed seruos pro Dominis duntaxat. vix etiam, pro iusto quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori? vix pro benefactoribus aliqui vitam suam obtulerunt; maximique fiunt martyres, qui pro Redemptore suo mortui sunt. At tanta est Dei misericordia, vt Dominus, pro seruis, iustus pro iniustis & in peccato mortuis, bonus pro impijs, benefactor maximus, pro maximis malefactoribus & peccatoribus, quibus nihil obligatus erat, vitam, animamq; posuerit. Nonne hoc fuit, omnem omnium hominum superare charitatem? immò & cogitationem transcendere? Tales autem fuisse homines, pro quibus Seruator mortem oppetiit, si non omnes historiae testarentur, vel Oseas abunde ostenderet illis verbis; *Audite verbum Domini, filij Is-*

ly Is-

novi Testamenti exemplis ostenditur. 35

ly Israel, quia iudicium Domino cum habitatoribus terræ: non est enim veritas, non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Maledictum & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt, & sanguis sanguinem tetigit. Quid hæc scelera, apud diuinum tribunal, commeruere? Mox subiungit: Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis, qui habitat in ea. Propter hoc pestes, bella, & totos fulminum milliones, atque æterna, in Tartaro, incendia Mundus meruisset. Siquidem eramus natura filij ira. Deus autem, qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in Christo (cuius gratia estis saluati) & conresuscitauit, consedere fecit in cœlestibus, in Christo IESU: ut ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suæ, in bonitate, super nos, in Christo IESU.

§. VI.

Incomprehensibilie diuinæ bonitatis iudicium esse, in mysterio Incarnationis.

Titus Vespasianus, ob eximias animi doctes, olim dictus est, Amor & delicia generis humani. Christo hoc elogium debetur, cui

C 2

longè

Ibid. 7. 33

Ephes. 2. 4.

Suetonius
in Vespasiano. c. 9.
Psal. 17. 8.

longè rectiùs dicitur: *Diligam te Domine, fortitudo mea*: Amor meus, deliciae meae, qui diligis etiam odientes te. Nam qui hinc non discit admirari iudicia, amare bonitatem, & sperare misericordiam immensam omnipotentis Dei, nusquam discet. Quis non obstupescat iudicium Numinis peccatores amantis, & in tantum amantis? Bonum est, quod amare solemus: quod pulchrum, quod formosum, quod eruditum, quod pretiosum, quod nobile, quod iucundum, in summa, quod bonum est, amamus. Quid, in homine tunc deformissimo, pulchrum? quid, in foedissimo peccatore, formosum? quid, in tantis ignorantiae tenebris & umbra mortis sedente, eruditum? quid sapiens? quid, in vilissimo diaboli mancipio, preciosum? quid, in titione Inferni, nobile? quid, in tanta animi amaritudine, iucundum inueniebatur, quod Deus amaret? Peccato contaminati, iusto iudicio, in protoplasto, damnati, caeci, miseri, abiecti eramus; &

*Ioan. 3.
16.* tamen etiam tunc *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*. Non capit hoc ratio humana, excedit tam grande mysterium mortalium intelligentiam; sed non excedit increatam bonitatem. Quid-
quid

quid in Deo est, immensum est, ergo & immensam decet esse charitatem. Rursusque immensæ charitati conuenientissima est immensa misericordia, & immensa sui communicatio, quæ, in Dei Verbo, pro homine, humanam naturam induente, nobis est manifestata. Dederat Agesilaus rex ingens donum cuidam plebeio, quod cum ille verecundè recusaret, dicens: *Hoc esse nimis magnum pro se*, respondit rex: *At non est magnum nimis, pro Agesilao*. Ad eundem modum, *Deus, qui diues est, in misericordia, propter NIMIAM* (id est, valde magnam, aut NIMIAM respectu hominum tam miserorum & indignorum, nõ autem respectu Dei immensè boni) *charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos, in Christo*. Itaq; turpes amauit, vt pulchros efficeret: deformes amauit, vt faceret formosos; insipientes amauit, vt redderet sapientes: viles amauit, vt precio sanguinis sui efficeret preciosos: mancipia amauit, vt reponeret in libertatem: inopes amauit, vt diuitijs & thesauris cœlestibus locupletaret: miseros & miserabiles amauit, vt ad æternam gloriam, felicitatèmq; perduceret. Nemo igitur, cum hanc cha-

G 3   rita-

ritatem cogitat, amorem humanum cogitet, qui fundum habet ac terminos, & si hîc comparetur, velut fumi umbra est. Alia est amoris diuini profunditas, alia celsitudo, alia nobilitas alia excellentia, qua omnem creatam charitatem infinities transcendit. Homo amat id, quod est bonum, atque ita hominis amor fundatur in obiecto, quod reperit; Deus obiectum amando creat, amando enim facit bonum; ut adeo ratio amandi, non in obiecto amato necesse habeat fundari, sed sæpe in solo Deo amante existat. Siquidem, ut scribit S. Dionysius, idcirco Deus amat, ut sua bona malis communicet, amorémque suum in ipsos hostes transfundat, atque ita ex inimicis amicos, ex aduersarijs filios hæredesque faciat. Quod, quo quisque maiores fecit in charitate progressus, amorémque habet ardentiorém, eò impensius imitatur, diligitque & ipse inimicos suos, non quia boni, sed quia ipse bonus, communicata bonitate sua, è malis, vult bonos facere, eosque sibi assimilare. Etsi autem conatum maximum adhibeat, infinito adhuc, à Dei amantis charitate, distabit interuallo: adeo, ut etiam de Seraphico aliquo amore, & eo, qui Dei est, dici possit:

Pro-

S. Dionysius lib. de diuin. Nomin.

*Proximus huic, longo sed proximus inter-
uallo.*

Et tamen mandatum est, vt, etiam in hac
tam ardua virtute, Deum imitemur. Nam
antè, quàm Christus diceret: *Estote ergo vos
perfecti, sicut pater vester cœlestis perfectus est;*
præmisit, in quo perfecti esse debeamus, a-
deoque in qua re cœlestis pater à nobis imi-
tandus, perfectus sit, dicens: *Diligite inimi-
eos vestros, benefacite his, qui oderunt vos: &
orate pro persequentibus & calumniantibus vos:
vt sitis filij patris vestri, qui in cœlis est: qui solè
suum oriri facit super bonos & malos: & pluit
super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos, qui
vos diligunt, quam mercedem habebitis? non-
ne & publicani hoc faciunt? Et, si salutave-
ritis fratres vestros tantùm, quid ampliùs fa-
citis? nonne & Ethnici hoc faciunt? Aliter
Pater vester cœlestis, cuius perfectio vobis
imitanda proponitur, fecit; ille ita bonus
est, vt etiam malos amet, nec filiũ tantùm
diligat morigerum; sed prodigum quoque,
qui omnia sua cum meretricibus dissipauit,
amplectatur peregrè redeuntem. Hoc in-
quam, argumento, qui non discit amare ac
imitari diuinam bonitatem, nullo discet.
Sed & sperare discunt vel sceleratissimi pec-*

Matth. 5
48.

Luc. 15
20.

catores. Sint homicidæ, sint parricidæ, sint sacrilegi, sint mille diabolis proprii sanguinis chirographo obstricti, ac mancipati; sit, qui tot flagitijs tantisque solus, quot & quanta à condito orbe, per omnes vel Angelos, vel homines sceleratos, sunt perpetrata, cooperiatur, tamen diuina bonitas maior, charitas grandior, misericordia efficacior est, quia infinita. Quare, sicut scintillam extinguit Oceanus, ita hæc omnia crimina delere potest diuinæ bonitatis, misericordiæ & charitatis, nulla vnquam malitiæ aut magnitudine, aut multitudine, exhaustendus thesaurus. Vt quid ergo vllus est peccator; qui de venia desperet? vt quid adeò vllus mortalium est excors, vt non v-tatur, per pœnitentiam, thesauro tantæ bonitatis, misericordiæ, & charitatis? Planè qui hæc rectè credit, non desperat; & quisquis desperat, non rectè credit.

§. VII.

Passio Christi, & S. Spiritus missio, quantum beneficium?

Spei fiduciaque huic addit ingens incitamentum S. Spiritus missio, tot secum dona è cœlo trahens. Magnum quid esset, si is in Dei Matrem, si in Apostolos, si in simplices,

ces, & idiotas, ac piscatores duntaxat missus, à Deo Patre & Christo, esset; longè tamen admirabilius est, eum missum esse & mitti quotidie in eos, qui participes fuerunt crucifixionis ac mortis Christi; aut qui inter barbaras gentes, idola adorauerunt, aliòsque maximos peccatores, si modò ad eum recipiendum, per ipsiusmet gratiam, se disponant. Quo in opere, & pater misericordiarum, & Filius diuinæ sapientiæ thesaurus; & Spiritus S. æternus amor, & tota denique Trinitas infinitam liberalitatis suæ bonitatem declaravit. Dominus vineæ, ob filium suum extra vineam eiectum occisumque, communi calculo, *malos agricolas male perdidit.* Quid Deo Patri erat agendum, ob Filium suum extra Ierusalem eiectum atque in infami arbore suspensum, eiectumque etiam è vita? Nuncquid, sicut Elias quondam, ignem de cælo deuocare debuisset, qui Christicidas momento deuoraret? Enimuerò ignem de cælo misit, quando *linguis igneis* immistum misit S. Spiritum; sed ignem qualis olim rubum illustravit, non cremavit, quique corda, non corpora, inflammaret. Sic, pro odio, amorem reposuit. Sic, *cum inimici essemus, dilexit mundum, ut Filium su-*

Matt. 21.
37.

Act. 2.

Iacob. 1.
17.

Ioan. 1.

Psal. 67.
19.Ephes. 4.
8.

um unigenitum, Verbum intellectus sui; & Spiritum S. voluntatis suæ Amorem, adeoque, quidquid ab ipso procedebat, daret. Sic, vindictæ loco, *omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum.* Qui, si sic diligit Mundum inimicum, quid gratiæ amicis est facturus! Sed & illud nullis satis verbis potest explicari, Filium Dei, postquam *in propria venit, & sui eum non receperunt*, immò postquam tam dirè ab hominibus tractatus est, non modò inter ipsos cruciatus, dixisse: *Pater, dimitte illis*: sed etiam illos ipsos pro eis cruciatus ac mortem obtulisse; & rediuium, atq; in cœlestem gloriam ingressum, Spiritum S. qui à Patre Filiòque procedit, insuper misisse. Quade causa & Dauidi mirabilis visus est *ascendens in altum, & dans dona hominibus.* Socratem mirati sunt veteres, discipulos suos iubentem persolvere mercedem, ijs, à quibus læderentur; mirentur potiùs Christum, dona dantem, & quidem maxima, illis, à quibus sputis fædatus, flagris laceratus, spinis, clavis, lanceis confossus erat. Quid hoc aliud est, quàm evidentissimum infinitæ bonitatis argumentum? Filij hominum peregrè grauia passi, de malo lædentibus dando cogi-

cogitant, cum domum reuertuntur: Filius Dei, innumeris contumelijs, iniurijs, plagis affectus, ad astra *reuersus*, unde *venerat*, dona mortalibus est lagitus, qualia nemo, nisi Deus, dare potuisset. Nimirum vt arbores quædam sectæ vulneranti dant balsamū, sic bonus Deus adeò est bonus, vt bona reddat, à quibus mala accepit; quare per omnia Christi vulnera toti beneficiorum torrentes proruperunt. Quis talem Dominum non amaret? Sed & illud obstupescendū est, tertiam sanctissimæ Trinitatis personam Spiritum sanctum, postquã secunda persona Dei Filius tam barbarè est ab hominibus acceptus, nihilominus ad homines descendere voluisse. Columba, cum non inueniret *extra arcam*, *vbi requiesceret pes eius*, ad arcam reuolauit: noluit enim, in eodem luto, cum coruo hædere. S. Spiritus, columbæ forma & indutus & expressus, à Christo, secundo Noë, è cælo, missus, ah quæ non pectora inuenit, quàm, fordida? quàm scelerata? quàm in ipsum S. Spiritum blasphema? Et tamen neq; illa horruit. Quantos enim non adduxit, ad pœnitentiam, peccatores? quæ non exciuit flumina lachrymarum? Nimirum, vt, Noto flante, cadunt imbres, sic
flabit

Gen. 8. 2.

- Psal. 147.** *flabit Spiritus S. & fluent aquæ, ex oculis delicta sua detestantium. Hæc nimirum est abyssus diuinæ bonitatis, hæc totius Trinitatis immensa liberalitas, nullum ab hoc dono excludit, quantumuis fuerit nefarius; modò, per gratiam excitantem, pulsante S. Spiritu, se disponat, ad donum istud recipiendū. Quia non est personarum acceptor [Deus, sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi, accipitque S. Spiritum. Qui per excellentiam appellatur, Donum Dei altissimi; est enim omnium donorum maximum, & eorum fons & origo, vt*
- Act. 16.** *D. Thomas tradit: est fluius aquæ vitæ, splendidus tanquam crystallus, procedens de sede Dei & Agni, in medio plateæ eius, eam irrigans.*
- S. Th. 1. p. q. 38. Apoc. 22.** *De quo Christus dixit: Aqua, quam ego dabo, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam eternam:*
- Io. 4. 14.** *est lignū vitæ, afferens fructus 12. per menses singulos reddens fructum suum, & folia ligni ad sanitatem gentium: affert enim 12. fructus, Charitatem, gaudium, pacem, patientiam, benignitatem, bonitatem, longanimitatem, mansuetudinem, fidem, modestiam, continentiam, castitatem. Hæc omnia paratus est hostibus suis largiri cœlestis Pater, qui pluit super iustos & iniustos, dum modo velint*
- acce-

acceptare. Nam *qui pro nobis tradidit Filium suum*, quo modo non etiam, cum illo, omnia nobis donavit? Dixit olim iratus: *Non permanebit Spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est.* At passione Filij placandus dixit: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem.* Si locutus fuisset de sola carne Christi, quæ est diuinæ personæ vnita, nihil esset mirabile: sed nunc ait: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem*, Spiritum adeò preciosum, in tam vilia vasa iræ: hæc bonitas exuperat omnem sensum.

Rom. 8.

32.

Gen. 6. 3.

Joel. 2. 28

C A P V T III.

Alijs novi Testamenti exemplis, ante oculos ponitur, mirabile iudicium Dei, quo ipse succurrit, quando alius nemo succurrit.

§. I.

Beatissimam Dei Matrem Angelus, apud Iosephum defendit.

EX supra explicata immensa Numinis misericordia & bonitate, satis potest superque intelligi, quasi morem Dei esse, vt, deficientibus vndique humanis auxilijs, auxilia faciat ipse diuina. Quod Christus, totâ vitâ suâ, demonstra-
uit.